

גו א מיי פ"ט מהלכות
נדרים הל"ט טו"ש"ע
י"ד סי' ר"ח טע"י לג ל"ד:
גו ב ג מיי שם טו"ש"ע
שם טע"י לו:
גה ד מיי שם טו"ש"ע שם
טע"י לו:
גה ה טו"ד סי' ר"ח:
ס ו מיי פ"ט מהלכות
נדרים הל"א (יג) סגג
לא"ן רמב טו"ש"ע י"ד
סימן ר"ח טע"י א:
כא ז טור י"ד סי' ר"ח:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ה"ג דמתוילין
הוא: (ב) רש"י ד"ה שחורי
כו הולדים מותר
בילודים כי היכי:

תוספות

מודלא קאמר הנודר מן
הרואים. כלומר
מדלא קאמר האיש הנודר
שהוא נדר מן הרואים את
החמה שאז ודאי היו משמע
למטעמי אומנין וא"ת הא
דלא קאמר מן הרואים
משום דאז היו דגים בכלל
(עובדים) והוא ר"ל של
יהיה בכלל יש לומר דהשתא
נמי כשאמר מודלא החמה
הוא דגים בכלל כל כמה
שלא נפרש שהחמה רואה
אותן קאמר שהיו דגים
רוחין יפה החמה אלא חמה
רואה אותן לא מיקרי
הואיל ומתוסין נמי:
לאפוקי דגים ועוברין.
דל"ן תמה רואה אותן דגים
ועובדים מתוסין
במני אומנין אלא שאל בעלי
חיים אומנין ומיהו
במבואה ופירות וכל דבר
שאין בו רוח חיים שרי
אע"ג דחמה רואה אותן
דכיון שהוכי רוחי החמה
משמע דוקא בעלי חיים
שעשויים לראות החמה:
אבוד בקרחין ובעלי
שיבות. אע"פ שקראו לין
לו שערות ובעלי שיבות
מלאים שיער לכן ואין
הראש שחור: **מאי טעמא**
במדלא קאמר מבעלי שער.
כלומר מדלא קאמר
הנודר: אנשים זיבנין
מיבכו רישיהו וזיבנין
לפעמים כשראש גוי
ואע"ג דליכא קרחין ובעלי
שיבות מ"מ כמה פעמים
מגלין ראשן וגם מותרין
לגלות באקראי בעלמא
אפי' בפני כל העולם מה
שאין בן נשים: קמ"ב
לעולם מיגלו. ואין חידוש כשהוכי שחרות שלעולם היון כך ואין נקראין שחורי הראש אלא אותם שלפעמים ניכר שחרותם
ועוד יש לפרש קטנים לעולם מיגלו בין זכרים בין נקבות ואפילו נקבות קטנות שאינן נשאות רגילות יפה בגלוי הראש
ואין רגילות לקרות שחורי הראש אלא אנשים בדמותיהו נשים אינם שחורי הראש:

אולינן ומהאי ירושלמי איכא למפשט נמי היכא דהוה איפכא להיתרא
אכל נראה לי שאין הדין כן ויתבאר בפ' בתרא דמכילתין⁴ בס"ד.
וצירושלמי⁵ נמי איבעיא להו באלו שיוצאים לים כדי לטיל אס הם בכלל
יורדי הים או לא ולא אפשרטא ולחומרא: **מדלא קאמי מצעלי שער.**

ההולכים מעכו ליפו דהל"ן יושבי יבשה
נינהו אלא ממי שדרכן לפרש ומאן דמתני
אסיפא מתני הכי "הנודר מיושבי יבשה
אסור ביורדי הים ולא באלו ההולכים מעכו
ליפו בלבד אלא אפילו במי שדרכו לפרש
הואיל וסופו ליבשה סליק: **בתנ"י**⁶ הנודר
מרואי החמה אסור אף בסומין שלא
נתכוון זה אלא למי שהחמה רואה אותן:
גמ' מ"ט מדלא קאמר מן הרואין ללאפוקי
דגים ועוברים: **בתנ"י** הנודר משחורי
הראש אסור בקרחין ובעלי שיבות ומותר
בנשים ובקטנים שאין נקראין שחורי הראש
אלא אנשים: **גמ'** מ"ט מדלא קאמר
מבעלי שער: ומותר בנשים ובקטנים שאין
נקראין שחורי הראש אלא אנשים: מ"ט
אנשים זיבנין דמיבכו רישיהו וזיבנין דמגלו
רישיהו אבל נשים לעולם מיבכו וקטנים
לעולם מיגלו: **בתנ"י** הנודר מן הילודים
מותר בגולדים מן הנולדים אסור מן
הילודים ר' מאיר מתיר אף בילודים והכ"א
ה"א נתכוון זה אלא במי שדרכו להוולד:
גמ' לר' מאיר ולא מיבעיא גולדים אלא
ממאן אסור חסורי מיחסרא והכי קתני
הנודר מן הילודים מותר בגולדים מן הנולדים
אסור בילודים ר' מאיר אומר אף הנודר מן
הנולדים מותר בילודים כי היכי דנודר מן
הילודים מותר בגולדים אמר ליה רב פפא
לאביי למימרא דגולדים דמתוילין משמע
אלא מעתה ישני בניך הנולדים לך בארץ
מצרים ה"ג⁶ דאיתוילין הוא ואלא מאי
דיילידן משמע אלא מעתה דכתיב "הנה בן
גולד לבית דוד יאשיהו שמו הכי נמי דהוה
והא עדיין מגשה לא בא אלא משמע הכי
ומשמע הכי⁷ ויבגדרים הלך אחר לשון בני
אדם: והכ"א לא נתכוין זה אלא ממי שדרכו
להוולד: לאפוקי מאי לאפוקי י'גים ועופות:
מתני'

ההולכים מעכו ליפו. אסור בלנד: **אלא אפי' ממי שדרכן לפרש.**
אסור הואיל וסופן לעלות ליבשה הוה בכלל יושבי היבשה: **בתנ"י**
אסור אף בסומין. דלא נתכוין זה אלא במי שהחמה זורחת עליו:
גמ' מדלא אמר מן הרואין. דאילו אמר הכי היה מותר בסומין
ומדאמר מרואי חמה משמע ממי
שחמה זורחת עליו לאפוקי דגים
שזים ועוברין שצמעי אמן שאין חמה
רואה אותן שמוטר בהן: **בתנ"י**
הנודר משחורי הראש אסור נקראים
ובעלי שיבות. דשחורי הראש משמע
שנודר מאותן שהיו שחורי הראש:
ומותר בנשים. מפרש בגמרא:
גמ' מאי טעמא. אסור בקרחים:
מדלא אמר מצעלי שיער. דאילו
אמר מצעלי שיער היה מותר בקרחין:
זימנין מיכסו רישיהו וזימנין מיגלו.
והוה שחורי ראש: **אכל נשים לעולם**
מיכסו. שאינם שחורי הראש ועטופות
כל שעה בלבוש: וקטנים לעולם
מיגלו רישיהו. כלומר איהו כי נדר
אדעמא דגולדים נדר והני כיון דלאו
גולדים נינהו ולא נהיגי מנהג גולדים
להכי לימנהו בכלל גולדים ומותר
בהן: **בתנ"י** הנודר מן הילודים.
משמע שכבר צאו לעולם כמה
דכתיב הילודים צמדבר (יהושע ה')
מותר בגולדין. צאותם העתידים
להוולד: **וחכמים אומרים.** אסור
בשניהן דלא נתכוין זה אלא מכל מי
שדרכו להוולד. חכמים דקיפא היינו
ת"ק: **גמ' לרבי מאיר.** דמתיר אף
בילודים: **ולא מיבעיא בגולדים**
נמי דמתיר: **אלא ממאן אסור.**
כלומר א"כ ממה נדר: **חסורי**
מיחסרא והכי קאמי מן הנולדים
אסור בילודים. דכיון שנודר צאותן
שעתידים להוולד כ"ש שאסר עלמו
בצאותן שכבר נולדו רבי מאיר אומר
אף הנודר מן הנולדים (ס) וכו' כי
הכי וכו': **והא עדיין.** אפי' מנשה
זקינו של יאשיהו לא צא לעולם:
וצנדרים הלך אחר לשון בני אדם.
דדרכן של בני אדם לקרות גולדין
לצאותן שעדיין לא נולדו ואס נדר
מן הנולדין אסור בהן: **וחכ"א לא**
נתכוין זה וכו'. דבין בגולדין ובין
בילודין אסור: **לאפוקי עופות ודגים.**
מתני'

שאין נולדים ממעי אמן אלא מטילין בימים ומתחממים ויואלין:
מתני'
עלדים מניה: הנה בן גולד לבית דוד יאשיהו שמו. כימי יבצעם ראשון למלכי ישראל נאמרה נעוה זו: ובגדרים הלך אחר
לשון בני אדם. ורצון סביר דלשון בני אדם לטולא קרו נולדים ור"מ סבר דוקא בעתידים להוולד: לא נתכוון זה אלא במי
שדרכו להוולד. ופליגי אמריהו ואף מן הילודים אסור בשמיהו: לאפוקי דגים ועופות. שהם מטילין בימים:

(א) ופי' ה"ר"ן על משניות
אלו תמלא לעיל ע"א,
(ב) ונקמן מט. נא: ר"ה יב:
יומא טו: עכ"פ ט: ט:
בבב"ב נה, א) דף פג:
ד"ה ואפי', (ד) נפ"ג ה"ו,
(ה) ז"ל קאמר מצעלי,

תורה אור השלם

1. וְעַתָּה שְׁנֵי בְּנֵיךְ
הַנּוֹדְרִים לְךָ בְּאֶרֶץ
מִצְרַיִם עַד בְּאֵי אֶלְדֶּךָ
מִצְרַיִם לִי הֵם אֲפִרִים
וּמִשְׁפַּחַת בְּרָאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן
יָדְעוּ לִי: בְּרִישֵׁית מַח ה'
2. וְקָרָא עַל הַמּוֹבָח
בְּדָבָר הַזֶּה יִיאָמַר מוֹבָח
מוֹבָח כֹּה אָמַר יְיָ הַזֶּה בֶן
גּוֹלֵד לְבֵית דָּוִד יֵאשִׁיָּהוּ
שִׁמּוֹ וְנֹבַח עֲלֶיךָ אַח כֹּהֲנֵי
הַבְּמֹת הַמִּקְטָרִים עֲלֶיךָ
וְעֲצֻמֹת אֲדָם יִשְׁרָפוּ
עֲלֶיךָ: מַלְכִים א י ג ב

פירוש הרא"ש

אלא אף במי שדרכו
לפרש. לפי שסופו לנד
ליבשה: שלא נתכוין זה
אלא במי שהחמה רואה
אותו. בגמרא מפרש:
מודלא קאמר מן הרואין.
ואפי' אמר מן הרואין
ומתכוין לא זימנין ליה דלא
נדר איש אדעמיה דנפשיה
היכא דאיכא שיעור דחומר
לעיל (דף סה). גמי
אפוקי דגים
ועוברים. שאין החמה רואה
אותם: אסור בקרחין בו.
נמי מפרש טעמא: אסור
בקרחים ובעלי השיבות
וכן נמי צמי שיעורו לכן:
מלא ס) קתני הנודר
מבעלי השער. האי טעמא
לפס קרחין ובעלי שיבות
נמי כבר היו שחורי ראש וכן
מי שעשו לכן סופו משחיר:
דזימנין מכהו ראשהו
וזמנין בעלו. ויכר
משחיתים שהם אנשים
דנשים לעולם מיכסו ולכן
מקרו אנשים שחורי הראש:
וקטנים לעולם בעלו.
אנשים נשים ואין ניכר
בשחיתות בין איש לאשה:
מותר בגולדים. צאותם
שטלוו אחר מדוי בילודים
משמע שכבר נולדו: ר"מ
מתיר אף בילודים. בגמרא
מפרש: ולא מיבעיא
בגולדים ואלא ממאן
אבוד. ה"ה דה"מ לאקשוי
מאי אף: מן הנולדים
אבוד אף בילודים. דבין
אותם שטלוו ובין אותם
העתידים להוולד בכלל